

TWISSIJA

L-ESMA, I-EBA u I-EIOPA jwissu lill-konsumaturi dwar ir-riskji ta' Muniti Virtwali

L-Awtorità Ewropea tat-Titoli u s-Swieq (ESMA), l-Awtorità Bankarja Ewropea (EBA) u l-Awtorità Ewropea tal-Assigurazzjoni u l-Pensjonijiet tax-Xogħol (EIOPA) (minn hawn 'il quddiem imsejha "it-tliet ASE") qegħdin iwissu lill-konsumaturi dwar ir-riskji għoljin li wieħed jixtri u/jew iżomm 'l hekk imsejha Muniti Virtwali (VCs, Virtual Currencies).

Il-VCs li huma disponibbli attwalment huma rappreżentazzjoni diġitali ta' valur li la huwa maħruġ u lanqas iggarantit minn bank ċentrali jew minn awtorità pubblika u ma għandux l-istatus legali ta' munita jew flus. Dawn huma riskjużi ħafna, ġeneralment mhuma sostnuti b'ebda ass tanġibbli u mhumiex regolati skont id-dritt tal-Unjoni, u għalhekk, ma joffru l-ebda protezzjoni legali għall-konsumaturi. It-tliet ASE huma mħassba bil-fatt li għadd dejjem akbar ta' konsumaturi qegħdin jixtru l-VCs partikolarment bit-tama li l-valur tal-VCs ikompli jiżdied iżda mingħajr ma jkunu konxji tar-riskju għoli li jtilfu l-flus li jkunu investew.

Dan l-aħħar, il-VCs bħalma huma Bitcoin, Ripple, Ether u ħafna oħrajn kienu volatili ħafna, jiġifieri kien hemm flutwazzjonijiet sinifikanti ta' kuljum fil-prezzijiet tagħhom. Pereżempju, il-valur tal-Bitcoin żdied drastikament fl-2017 minn madwar EUR 1,000 f'Jannar għal aktar minn EUR 16,000 f'nofs Diċembru u mbagħad naqas bi kważi 70 % għal EUR 5,000 fil-bidu ta' Frar. Aktar riċentement, dan irkurpa xi 40 % mil-livell baxx, u attwalment qiegħed jiġi nnegożjat b'madwar EUR 7,000. Illum il-ġurnata, il-kapitalizzazzjoni totali tas-suq tal-akbar 100 VC hija mistennija li taqbeż l-ekwivalenti ta' EUR 330 biljun globalment.

Għaliex huwa riskjuż li l-konsumaturi jixtru VCs?

It-tliet ASE jwissu lill-konsumaturi li l-VCs jistgħu jkunu estremament riskjużi u normalment dawn huma spekulattivi ħafna. Jekk inti tixtri VCs, għandek tkun taf li hemm riskju għoli li inti ser tiflew ammont kbir, jew saħansitra l-ammont kollu, tal-flus investiti. Meta tixtri VCs, jew prodotti finanzjarji li jagħtu lill-konsumaturi esponiment dirett għall-VCs, inti ser tkun espost għal għadd ta' riskji, inklużi dawn li ġejjin:

- **Riskju estrem ta' volatilità u ta' bużżeġa** – Il-maġġoranza tal-VCs huma soġġetti għal volatilità estrema tal-prezzijiet u wrew sinjali ċari ta' bużżeġa tal-ipprezzar. Jekk tiddeċiedi li tixtri VCs jew prodotti finanzjarji b'VCs bħala sottostanti, inti għandek tkun taf li tista' tiflew ammont kbir, jew saħansitra l-ammont kollu, tal-flus li tkun investejt.
- **Nuqqas ta' protezzjoni** – Minkejja r-rekwiżiti tal-UE kontra l-ħasil tal-flus li ser jidhru fis-seħħ aktar tard fl-2018 u li ser isiru applikabbli għall-fornituri tal-kartieri u għall-pjattaformi tal-iskambju tal-VCs, il-VCs xorta għadhom mhumiex regolati skont id-dritt

tal-Unjoni. B'mod simili, skambji fejn jiġu nnegożjati VCs u fejn jintużaw kartieri diġitali biex iżommu, jaħżnu u jittrasferixxu VCs lanqas mhuma regolati skont id-dritt tal-Unjoni. Dan ifisser li jekk inti tixtri jew iżzomm VCs, inti mhux ser tibbenefika mill-garanziji u s-salvagwardji assoċjati ma' servizzi finanzjarji regolati. Pereżempju, jekk pjattaforma ta' skambju jew fornitur ta' kartiera diġitali ta' VC tfalli, ma tibqax fin-negożju jew tkun soġġetta għal ċiberattakk, approprjazzjoni indebita tal-fondi jew konfiska tal-assi bħala riżultat ta' azzjonijiet ta' infurzar tal-liġi, id-dritt tal-Unjoni ma toffri l-ebda protezzjoni legali speċifika li tkoprik għat-telf li tkun ġarrabt, jew xi tip ta' garanzija li inti se terġa' tikseb aċċess għall-bilanċ tal-VCs tiegħek. Dawn ir-riskji diġà seħnew f'diversi okkażjonijiet madwar id-dinja.

- **Nuqqas ta' għażliet ta' hruġ** – Jekk tiddeċiedi li tixtri VCs, inti tinsab f'riskju li ma tkunx tista' tinnegożja l-VCs tiegħek jew li tiskambjahom għal muniti tradizzjonali, bħall-Euro, għal perjodu twil ta' żmien. Għalhekk, matul il-proċess, inti tista' ġgarrab telf.
- **Nuqqas ta' trasparenza tal-prezzijiet** – Ħafna drabi, il-formazzjoni tal-prezzijiet tal-VCs mhijiex trasparenti. Għalhekk, hemm riskju għoli li inti ma tirċevix prezz ġust u preċiż meta tixtri jew tbigħ VCs.
- **Disturbi operazzjonali** – Xi skambji tal-VC sofrew problemi operazzjonali kbar, bħal disturbi kummerċjali. Matul dan id-disturb, il-konsumaturi ma setgħux jixtru u jbigħu VCs fil-mument meta kien beħsiebhom li jagħmlu dan u sofrew telf minħabba l-fluttwazzjonijiet tal-prezzijiet ta' VCs miżmuma matul il-perjodu ta' disturb.
- **Informazzjoni qarrieqa** – Fil-maġġoranza tal-każijiet, l-informazzjoni disponibbli għall-konsumaturi li jkunu jixtiequ jixtru VCs, f'każ li tali informazzjoni tkun ipprovduta, ġeneralment tkun waħda mhux sħiħa, diffiċli biex tintfieh, ma tiżvelax ir-riskji tal-VCs kif xieraq u għalhekk tista' tkun qarrieqa.
- **Inadegwatezza ta' VCs għall-maġġoranza tal-iskopijiet, inkluż l-ippjanar ta' investiment jew l-irtirar** – Il-volatilità għolja tal-VCs, l-inċertezza dwar il-futur tagħhom u n-nuqqas ta' affidabbiltà tal-pjattaformi ta' skambju u tal-fornituri tal-kartieri tal-VC jagħmlu l-VCs inadegwati għall-maġġoranza tal-konsumaturi, inklużi dawk b'orizzont ta' investiment fuq terminu qasir u speċjalment dawk li qed isegwu għanijiet fit-tul bħat-tfaddil għall-irtirar.

X'tista' tagħmel sabiex tiproteġi lilek innifsek?

Jekk tiddeċiedi li tixtri VCs jew prodotti finanzjarji li jagħtu esponiment dirett għall-VCS, inti għandek tifhem bis-sħiħ il-karatteristiċi tagħhom u r-riskji li inti tiegħu. Ma għandekx tinvesti flus li inti ma tkunx tista' tiflañ titlef. Inti għandek tara li żżomm prekawżjonijiet tas-sigurtà adegwati u aġġornati dwar l-apparat u l-ħardwer li tuża biex taċċessa l-VCs tiegħek biex tixtri, tażen jew tittrasferixxi VCs. Barra minn hekk, inti għandek tkun taf li l-fatt li tixtri VCs minn ditta regolata għal servizzi finanzjarji ma jnaqqasx ir-riskji msemmija hawn fuq.

Informazzjoni ġenerali

Din it-Twissija hija bbażata fuq l-Artikolu 9(3) tar-Regolamenti fundaturi tat-tliet ASEs u ssegwi l-pubblikazzjoni ta' żewġ dikjarazzjonijiet mill-ESMA dwar l-Offerti ta' Muniti Inizjali¹² f'Novembru 2017 u Twissija³ preċedenti lill-konsumaturi u żewġ Opinjonijiet⁴⁵ dwar il-VCs ippubblikati mill-EBA f'Diċembru 2013, Lulju 2014 u Awwissu 2016.

Il-VCs għandhom bosta forom. L-ewwel VC kienet il-Bitcoin, li tnediet fl-2009. Minn dakinhar 'il hawn, żviluppaw bosta VCs oħra, bħal Ripple, Ether jew Litecoin. Il-maġġoranza tagħhom jibbażaw fuq it-teknoloġija tar-reġistru distribwit, li ta' spiss tissejjaħ "katina ta' blokko ta' transazzjonijiet"⁶. Din it-twissija ma tagħtix opinjoni dwar din it-teknoloġija, u lanqas dwar applikazzjonijiet potenzjali tagħha.

---

¹ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-828_ico_statement_firms.pdf

² https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-829_ico_statement_investors.pdf

³ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/598344/EBA+Warning+on+Virtual+Currencies.pdf>

⁴ <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf>

⁵ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1547217/EBA+Opinion+on+the+Commission's+proposal+to+bring+virtual+curren+cy+entities+into+the+scope+of+4AMLD>

⁶ Fi Frar 2017, l-ESMA ppubblikat rapport dwar applikazzjonijiet, benefiċċji u riskji possibbli tat-teknoloġija tar-reġistru distribwit